

ÖNSÖZ

Ankara Barosu'na Kayıtlı Serbest Çalışan Avukatların Sorunları'nı konu alan bu araştırma, eldeki mevcut imkânlar çerçevesinde sayın hocamız Prof.Dr. Hülya ÇINGİ ile birlikte gerçekleştirdiğimiz bir çalışmanın ürünüdür.

Araştırmanın yapılmasında esas amaç; Ankara Barosuna kayıtlı serbest çalışan avukatların meslekleriyle ilgili sorunların tespit edilip, çözümleri için önerilerde bulunmaktır.

Araştırma İST 376 “Anket Düzenleme Dersi”ni alan Mehmet Kenan Terzioğlu, Serap Açıkgöz, Ahmet Mert Aktaş, Fatma Kuru, Nursel Koyuncu, Raif Tüzün, Semra Türkan adlı öğrenciler tarafından gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın sonraki çalışmalara öncülük etmesi ve tüm avukatlara faydalı olmasını diler, araştırmanın her safhasında emeği geçen değerli hocamız Prof. Dr. Hülya ÇINGİ'ya ve Ankara Barosu Başkan Yardımcısı Basri BİLECEN'e değerli katkılarından dolayı sonsuz teşekkürlerimizi sunarız...

GİRİŞ VE YÖNTEM

Hukuk; insanların birbirleriyle, insanların devletle ve devletlerin devletlerle olan ilişkilerini düzenleyen kurallardır. Bu kuralların doğru bir şekilde uygulanması ve işlerlik kazanması hukukçuların asli görevidir. Bu çerçevede en büyük görev avukatlara düşmektedir.

Avukatlar, yüklendikleri görevleri bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde yerine getirmeye çalışırlar. Bunu yaparken avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmak zorundadırlar. Avukatlığın amacı; hukuki münasebetlerin düzenlenmesini, hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını sağlamaktır. Her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların çözümünde adalete uygun olarak davranırlar. Avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder. Avukat adaletin yardımcıdır. Yargılanma süresinin kusursuz işleyebilmesinde avukatların önemi tartışılmazdır.

Günümüzde kamuoyu tarafından hukukun işleyişine ve serbest avukatlara duyulan güvensizliğin giderek artması, serbest avukat – müvekkil ilişkilerinde ki olumsuz görüşler ve serbest avukatların kendilerini doğru bir şekilde topluma anlatamadıkları iddiaları bizi Ankara ilinde bu konuda bir araştırma yapmaya yönlendirmiştir.

Bu araştırma, kişilere hukuksal konularda yardımcı olmaya, hukuki sorunlarına çözüm bulmaya ve hukuksal uyuşmazlıkları çözmeye yönelik zor bir mesleği icra eden serbest çalışan Ankara Barosuna kayıtlı avukatların mesleki doyumlarının ölçülmesi, mesleklerinde ne gibi sorunlarla iç içe olduklarının belirlenmesi amacıyla, Mayıs 2004 döneminde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın uygulanacağı avukatların seçiminde iki aşamalı örnekleme yöntemi tercih edilmiştir (Çingı,H.,Örnekleme Kuramı).Serbest çalışan ve kurum avukatlarını içeren Ankara Barosunun 1998 yılında çıkardığı 465 sayfalık albümden 140 sayfa basit rasgele örnekleme yöntemiyle seçilmiştir.Sonra her sayfada bulunan 12 avukatın içinden serbest

çalışan iki avukat basit rasgele örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Örneklerin seçiminden sonraki aşama soru kâğıdının oluşturulmasıdır. Soru kâğıdının hazırlanması aşamasında ön bilgi toplayabilmek amacıyla kitaplardan-internet ortamından araştırma yapılmış ve birçok avukatın görüşü alınmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda hazırlanan soruların eksik veya yanlış yönlerini tespit etmek amacıyla sahada ön inceleme yapılmıştır. Bu ön incelemeler doğrultusunda soru kâğıdı yeniden düzenlenmiş ve araştırmanın esas amacını teşkil eden 39 sorudan oluşan soru kâğıdı oluşturulmuştur. Sorularının çoğunluğu kapalı uçlu sorulardan oluşurken az sayıda açık uçlu soru yer almaktadır. Veriler toplanırken anlaşılamayan soruların açıklanabilmesi, kişiyi gözlemeleme fırsatının elde edilebilmesi, içten bir hava yaratılarak kişisel ve ailevi sorulara doğru cevap alınabilmesi gibi nedenlerden dolayı 280 adet soru kâğıdı kişisel görüşme yöntemiyle uygulanmıştır.

Araştırmayı yedi görüşmeci gerçekleştirmiştir. Görüşmeciler İst365 kodlu “Anket Düzenleme” dersini alan öğrencilerdir. Görüşmeler avukatların bürolarında 14:00 ile 20:00 saatleri arasında yapılmıştır.

Soru kağıdımızın verileri istatistik paket programı olan SPSS 9.0 kullanılarak bilgisayara ham veri olarak girilmiş ve veriler işlenerek sonuçlar Microsoft Word programında rapor haline getirilmiştir. Çalışmanın değerlendirilmesinde dağılım tablolarına ağırlık verilmiştir. Verilerin yüzde dağılımlarını görmek için pasta grafikleri, soru formunda yer alan birçok sorunun birbiriyle ilişkilendirilmesi için de çapraz dağılım tabloları elde edilmiştir. Bu çapraz tabloların oluşturulmasındaki amaç, sorulara verilen cevapların nedenleri ile ilgili yorumların daha gerçekçi ve sağlıklı bir şekilde yapılabilmesini sağlamak olmuştur. Anket soruları değerlendirilirken, ankete verilen tüm soruların yanıtları bu çalışmada farklı tablolar halinde verilmiş; sonucun dağılım yüzdeleri rakamsal olarak açıklanmış ve ankette araştırmamızın konusunu kapsayan tablo ve grafikler soru sırasına göre verilmiştir.

PASTA GRAFİKLERİ

Bakınız [PastaGrafik.pdf](#)

ÇAPRAZ TABLOLAR

Bakınız [2caprazlar.pdf](#) ve [3caprazlar.pdf](#)

İNDEKS HESAPLAMALARI

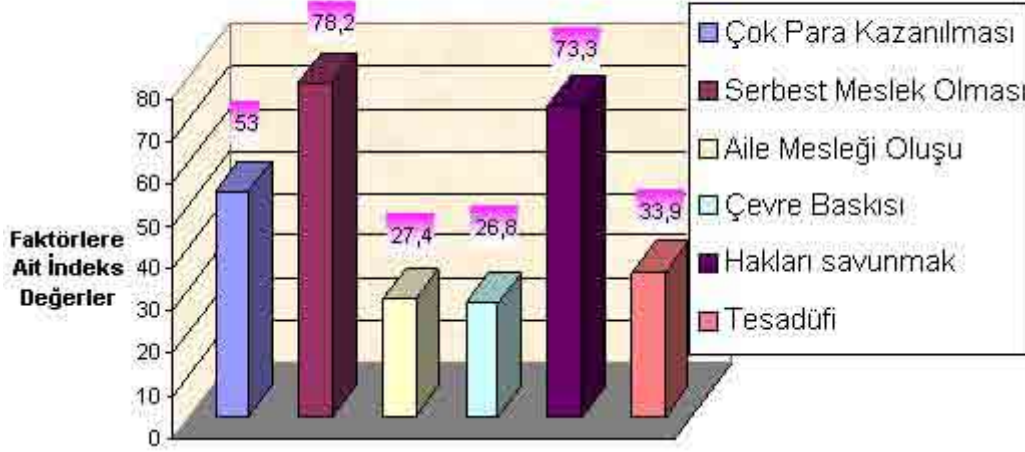
Avukatlık Mesleğini Seçmede Rol Oynayan Etmenlerin İndeks Hesaplamaları

TABLO 63 – Avukatlık Mesleğini Seçmede Rol Oynayan Etmenlerin İndeks Tablosu

	Çok Fazla (100)	Çok (80)	Orta (60)	Az (40)	Hiç (20)	İndeks Değeri	Önem Sırası
Çok Para Kazanılması	13	52	112	30	73	53	3
Serbest Meslek Olması	104	112	25	13	26	78,2	1
Aile Mesleği Oluşu	5	11	22	7	235	27,4	4
Çevre Baskısı	3	10	14	25	228	26,8	5
Hakları savunmak	82	91	62	21	24	73,3	2
Tesadüfi	26	13	15	21	205	33,9	6

Avukatlık mesleğini seçmede rol oynayan en önemli faktör serbest meslek olması olarak bulunmuştur. Hakları savunmak ise ikinci önemli faktördür.

ŞEKİL 66 - Avukatlık Mesleğini Seçmede Rol Oynayan Faktörlere Ait İndeks Değerleri Grafiği

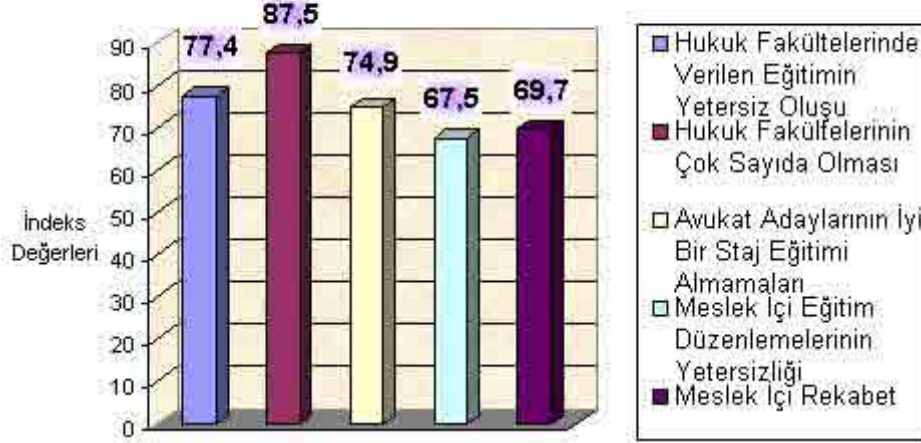
Avukatlık Mesleğinde Kalite Düşüşüne Sebep Olan Faktörlere İlişkin İndeks Hesaplamaları

TABLO 64 – Kalite Düşüşüne Sebep Olan Faktörlere İlişkin İndeks Tablosu

	Çok Fazla (100)	Çok (80)	Orta (60)	Az (40)	Hiç (20)	İndeks Değeri	Önem Sırası
Hukuk Fakültelerinde Verilen Eğitimin Yetersiz Oluşu	94	85	43	15	18	77.4	2
Hukuk Fakültelerinin Çok Sayıda Olması	151	72	15	11	6	87.5	1
Avukat Adaylarının İyi Bir Staj Eğitimi Almamaları	80	88	46	24	17	74.9	3
Meslek İçi Eğitim Düzenlemelerinin Yetersizliği	66	77	41	29	42	67.5	5
Meslek İçi Rekabet	64	70	68	32	21	69.7	4

Avukatlık mesleğinde kalite düşüşüne sebep olan faktörlere ait indeksler hesaplanmış ve önem sırasına göre sıralanmıştır. Buna göre kalite düşüşüne sebep olan en önemli faktör hukuk fakültelerinin sayısının çok fazla olmasıdır. Meslek içi eğitim düzenlemelerinin yetersizliği ise kalite düşüşünde en az etkili olmaktadır.

ŞEKİL - 67 Avukatlık Mesleğinde Kalite Düşüşüne Neden Olan Faktörlere Ait İndeks Değerleri

Avukatlık mesleğinde kalite düşüşü olduğunu söyleyen avukatlara göre kalite düşüşüne neden olan en önemli faktör hukuk fakültelerinin çok sayıda olmasıdır.

ÖZET

Avukatların sorunlarını ortaya çıkarmak için yapılan bu çalışmaya, ilk olarak avukatlar ve sorunlarıyla ilgili her türlü kaynak taraması yapılarak başlanmıştır. Bu araştırmalar sonunda avukatlar ve sorunlarıyla ilgili genel bir bilgi edinilmiştir.

İkinci aşamada örneklemenin nasıl seçileceğine karar verilmiştir. Örneklem seçiminde iki aşamalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bunun için Ankara Barosu'na kayıtlı serbest çalışan avukatların isim ve adreslerinin yer aldığı 465 sayfalık 1998 yılı baro albümünden öncelikle 140 sayfa basit rasgele örnekleme ile seçilmiş, seçilen sayfaların her birindeki 12 kişiden 2 kişi de basit rasgele örnekleme ile seçilmiştir. Daha sonra seçilen örneklere gidilerek soru kâğıdındaki sorular doğru ve anlaşılır bir şekilde avukatlara yöneltilmiştir. Avukatların sorunları tespit edildikten sonra bu sorunlara ilişkin sorular hazırlanmıştır. Sorular hazırlanırken açık ve kapalı uçlu sorulardan faydalanılmış, kapalı uçlu sorularda ölçeklendirme ve sınıflandırma yoluna gidilmiştir.

Üçüncü aşamada avukatların sorulara verdiği cevaplar neticesinde elde edilen veriler teker teker SPSS ortamında girilmiştir. SPSS ortamında girilen verilere ilişkin grafikler çizdirilmiş ve gerekli yorumlar yapılmıştır. Aralarında anlamlı bir ilişki olduğu düşünülen veriler için çapraz tablolar oluşturulmuştur.

Yaptığımız bu çalışmada elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmaya katılan 280 avukatın yaş ortalaması 35'dir. Örneklem %65,4'ünü erkekler oluştururken, %34,6'sını ise kadınlar oluşturmuştur. Araştırmaya katılan avukatların mesleği yapma süreleri ortalama 9 yıldır. Araştırmaya alınan avukatların %70,36'sının ailesinde avukatlık yapan kişi ya da kişiler varken % 29,64'ünün ailesinde avukatlık yapan kişi ya da kişiler yoktur. Araştırmaya alınan avukatların %48,21'i Ankara Üniversitesinden,

%16,07'si İstanbul Üniversitesinden, %10,71'i Selçuk Üniversitesinden mezundur. Ankara barosuna kayıtlı serbest çalışan avukatlar en yoğun olarak bu üç üniversiteden mezun oldukları gözükmektedirler. Araştırmaya katılan avukatların % 67,86'sı hukuk fakültesinde okurken ileride avukat olmak istediklerini, % 17,86'sı hâkim, % 5,71'i savcı ve geri kalanlar ise noter, akademisyen, mülki-idare amiri, müfettiş ve diğer gibi seçenekleri belirtmişlerdir.

Avukatların çoğunluğunun(%71) serbest avukat olmadan önce başka bir meslek grubunda çalışmadığı ve %58,8'lik oranla erkeklerin bu çoğunluğu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Avukatlar %51,1'lik oranla en çok hukuki davalara bakmaktadır. Kadın ve erkek avukatlar en çok hukuki davalarla, en az idari davalarla ilgilenmektedir.

Avukatların, avukatlık mesleğini en fazla serbest meslek olduğu için tercih ettikleri, tesadüfî seçmedikleri ortaya çıkmıştır. Hem kadınların hem de erkeklerin avukatlık mesleğini seçmelerinde çok para kazanılması orta düzeyde etkili iken, serbest meslek olması çok etkili olmuştur. Serbest meslek olmasının çok etkili olduğunu söyleyenlerin içinde %64.3'lük, çok para kazanılmasının orta düzeyde etkili olduğunu söyleyenlerin içinde de %65.2'lik oranla erkekler daha fazladır. Kadınlar bu mesleği seçerken hakları savunmanın onları çok fazla etkilediğini söylerken, erkekler çok etkilediğini söylemiştir.

Avukatlar mesleklerini çok severek yapmaktadırlar. İşlerini çok severek yaptığını söyleyen avukatların içinde erkekler %62'lik oranla daha fazladır.

Avukatlar mesleklerinin monoton olmadığını düşünmektedirler. Mesleğin monoton olmadığını düşünen avukatların içinde erkekler %67,6'lık oranla daha fazladır.

Avukatlar meslek içi saygınlığın orta düzeyde olduğunu düşünmektedirler ve bu fikri savunanların içinde %62,2'lik oranla erkekler daha fazladır.

Avukatlık mesleğinin toplumdaki saygınlığının kadın ve erkek avukatlar orta düzeyde olduğunu düşünmektedirler. Bu düşünceye %62'lik oranla erkekler daha fazla katılmaktadır.

Avukatlar kazandıkları gelirin kendilerini orta düzeyde tatmin ettiğini söylemişlerdir. Bunların içinde erkek avukatların oranı daha fazladır.

Manevi yönden kadın avukatlar mesleklerini icra ederken orta düzeyde tatmin olduklarını söylerken, erkekler çok tatmin olduklarını söylemişlerdir.

Avukatlar kendilerini iş saatlerinde bazen huzurlu hissetmektedirler. Böyle düşünenlerin içinde erkekler %63,8'lik oranla daha fazladır.

Avukatların %74,3'lük oranla internet kullanmaktadırlar. Erkekler işlerini yaparken interneti kadınlara göre daha çok kullanmaktadırlar.

Meslek içi eğitim seminerlerine kadınların %53,6'sı katılıyor derken erkeklerin %54,1'i katılmıyor demmiştir. Buna göre seminerlere kadınların katılma oranı daha fazladır.

Kadın ve erkek avukatlar can güvenliğinin olmadığını düşünmektedirler. Bu fikre katılanların içinde erkekler %63,1'lik oranla dikkati çekmektedir.

Avukatların yaşlarına göre en çok baktıkları davalar hukuk davaları iken en az baktıkları idari davalardır. Her iki grupta da 41 yaş üstü avukatların oranı daha yüksektir.

27 yaş ve altındaki avukatlar işlerini çok fazla severek, 27 yaş üstündeki avukatlar ise çok severek yaptıklarını söylemişlerdir. Buna göre genç avukatlar orta yaş ve üstü avukatlara göre işlerini daha çok severek yapmaktadırlar.

33 yaşın altındaki ve 41 yaşın üstündeki avukatlar mesleklerinin hiç monoton olmadığını düşünürken, 34-40 yaş arasındaki avukatlar monotonluğun az olduğunu söylemektedirler.

Yaş gruplarına göre avukatlar meslek içi saygınlığın ve toplumdaki saygınlıklarının orta düzeyde olduğunu düşünmektedirler.

33 yaşın altındaki ve 41 yaşın üstündeki avukatlar mesleklerini yaparken manevi yönden orta düzeyde tatmin olduklarını söylerken, 34-40 yaş arasındaki avukatlar çok tatmin olduklarını söylemektedirler.

İş yerlerinde internet kullandıklarını söyleyen avukatların içinde gençler %27,4'lük oranla çoğunluğu oluştururken, kullanmayanların içinde %30,6'lık oranla 33-40 yaşları arasındaki avukatlar dikkati çekmektedir. Buna genç avukatlar interneti daha çok kullanmaktadır.

27 yaşın altındaki ve 41 yaşın üstündeki avukatlar genelde meslek içi eğitim seminerlerine katılırken, 28-40 yaş arasındaki avukatlar seminerlere katılmamaktadır.

Çalışma sürelerine göre avukatlar en çok hukuk davalarına, en az idari davalara bakmaktadır.

Çalışma sürelerine göre avukatlar mesleği seçerken çok para kazanılmasının orta düzeyde etkili olduğunu söylemiştir. 11 yıl önce avukatlık mesleğini seçenler çok para kazanılmasının orta düzeyde etkili olduğunu söyleyen avukat oranı %33,7 iken 4 yıl önce avukatlık mesleğine başlayanların oranı %47,2'dir.

Avukatlarda işini çok severek yapma düzeyi %38,6'dır.11 yıldan çok avukatlık yapanlarda işini çok severek yapma oranı %43,8 iken 4 yıldan az avukatlık yapanlarda bu oran %32,6'dır.

11 yıldan fazla avukatlık yapanlarda mesleği seçmede serbest meslek olması çok etkili oldu diyenlerin oranı %47,2 iken 4 yıldan az avukatlık yapanlarda bu oran %39,3'tür.

11 yıldan fazla avukatlık yapanların %62,9'u çok para kazanma düzeyine orta ve ortanın üstünde cevabını verirken 4 yıldan az avukatlık yapanların %65,1'i orta ve ortanın üstü demiştir.

Avukatların %46,1'i toplumdaki saygınlık düzeyinin orta düzeyde olduğunu söylemişlerdir. 11 yıldan fazla avukatlık yapanlarda toplumdaki saygınlık düzeyine orta diyenlerin oranı %48,3 iken 4 yıldan az avukatlık yapanlarda bu oran %46,1'dir.

Mesleğin monotonluk düzeyi sorulduğunda, avukatların %36,4'ü hiç cevabını vermiştir.11 yıldan fazla avukatlık yapanların %27'si hiç cevabını verirken 4 yıldan az avukatlık yapanların %42,7'si avukatlığın hiç monoton olmadığını söylemiştir.

Ceza avukatlarının 51,1'i hukuk davalarına bakarken, bütün dava gruplarına bakanların oranı %8,2'dir.11 yıldan fazla avukatlık yapanların %59,6'sı hukuk davalarına bakarken 4 yıldan az avukatlık yapanlarda bu oran %50,6'dır.

İdari davalara bakan avukatların %100'ünün manevi yönden tatmin olma düzeylerinin orta ve ortanın üstünde oldukları gözlenmiştir. Diğer dava grupları arasında ise manevi yönden tatmin olma düzeyleri arasında çok fazla bir fark gözlenmezken, manevi yönden tatmin olma düzeylerine ortanın altında cevabını verenlerin oranı %21,7 ile %26,8 arasında değişmektedir.

Avukatların baktığı dava türüne göre iş saatlerinde nasıl hissettikleri arasında farklılığın olmadığı ve iş saatlerinde kendini huzurlu hissetme oranları %28,8 ile %35,7 arasında değişmektedir. Avukatların büyük bir çoğunluğu kendilerini iş saatlerinde bazen huzurlu hissettiklerini söylemiştir.

Serbest çalışan avukatların %71,4'ünün çalıştıkları büroda mülkiyeti yoktur. Büyük bir kısmının bürosu kira veya ortak kira iken bir kısmı da büroda çalışan statüsündedir. Hukuk davalarına bakanların %32,2'sinin bürosu kendine ait veya ortak sahipken, icra iflas takip ve davalarına bakanların %22'sinin büroda mülkiyeti vardır.

Avukatların %41,1 aylık büro harcamalarında en çok bütçeyi kiraya ayırmaktadır. İdari davalara bakanların %64,3'ü en çok bütçeyi kiraya ayırırken Ceza davalarına bakanların %39'u kiraya en çok bütçe ayırmaktadır.

Geçimlerini sağlama düzeyine göre avukatların baktıkları dava türleri arasında farklılıklar vardır. Avukatların %86,5'i gelirin geçimi sağlama düzeylerinin orta ve ortanın üstü düzeyde olduğunu söylemiştir. Ceza davalarına bakanların %4,9'u gelirin geçimlerini sağlama düzeylerinin ortanın altında olduğunu söylerken, bu oran icra iflas ve takip davalarına bakanlarda %25,4'e çıkmaktadır.

İdari davalara bakan avukatlar arasında Ankara Barosu tarafından belirlenen ücret tarifesini yetersiz bulanların oranı %57,1 iken bütün dava gruplarına bakanlarda bu oran %17,4'tür. Tarife %71,1 oranla avukatlar tarafından yeterli veya çok yeterli bulunmuştur.

Avukatlar %72,9 oranla avukatlık mesleğinde uzmanlaşmaya gidilmeli görüşüne olumlu cevap vermiştir. İdari davalara bakanların %100'ü uzmanlaşmaya gidilmeli görüşüne katılırken, bütün dava gruplarına bakanlar %65,2 oranında bu fikre katılmışlardır.

Hâkimin tarafsız olduğunu söyleyen avukatların oranı %16,4 iken %65,4'lük kesim hâkimin dosyayı genelde bilirkişiye gönderdiğini, geriye kalan%18,2'lik kesim ise hâkimin bazen veya genelde yanlı kararlar verdiğini savunmuştur. İcra iflas ve takip davalarına bakan

avukatların %67,8'i hâkimin dosyayı genelde bilirkişiye gönderdiğini söylerken bütün dava gruplarına bakanlarda bu oran %47,8'e düşmüştür.

Avukatların %64,2'si bilirkişinin hukuksal konularda yetkili olmamasına rağmen bu konularla ilgilendiğini belirtmiştir. Ceza davalarına bakanlarda bu oran %70, bütün dava gruplarına bakanlarda bu oran %47,8'dir.

Hukuk fakültelerinde verilen eğitimin çok fazla yetersiz olduğunu düşünen avukatların %85,1'i hukuk fakültesinden avukatlığa geçişte sınav yapılmalı derken eğitimin hiç yetersiz olmadığını söyleyen avukatların %61,1'i sınav yapılmalı demiştir.

Avukat adaylarının iyi bir staj eğitimi almadıklarına çok fazla katılanların %82,5'i hukuk eğitiminden avukatlığa geçişte bir sınav yapılmalı derken iyi bir staj eğitimi alınmamasına hiç katılmayanların %58,8'i sınav yapılmalı görüşüne katılmıştır.

Avukatlar Ankara Barosu tarafından düzenlenen asgari tarifenin yeterli olduğunu düşünmektedirler. Diğer taraftan baronun avukatlık mesleğini geliştirmek görevini yerine getirip getirmediği sorulduğunda bazen getiriyor ve getiriyor yanıtları çoğunluktadır. Avukatların birbirleri ve müvekkilleriyle olan ilişkilerde dürüstlüğü ve güveni sağlamak açısından baro'nun yetersiz olduğu ortaya çıkartılmıştır. Baronun avukatların ihtiyaçlarını sağlayıp sağlamadığı sorulduğunda sağlamıyor ya da fikrim yok diyenlerin oranı %67,1 olarak bulunmuştur. Çalışma süresi 4 yıldan az olan avukatların %60,7'si, çalışma süresi 5-10 yıl arasında olan avukatların %73,5'i ve çalışma süresi 11 yıl ve üzeri olan avukatların %66,3'ü bu fikre katılmaktadırlar. Baroları güçlendirmek amaçlı çıkan baro pulu uygulamasının avukatlar için bir külfet haline geldiği sonucuna varılmıştır.

Avukatlar hakkında tespit ettiğimiz sorunlara ek olarak çıkan sorunlar şunlardır;

Avukatlar, baro aracılığı ile vekâletnamelerin çıkartılması ve vekâlet ücretinin tahsil edilmesi, sorunlarıyla daha çok ilgilenmesi, baronun ücretsiz dergi yayınlaması ve adliye çevresindeki arzuhalcilere bir çözüm bulması gerektiğini söylerlerken ekonomik olarak ise sorunlara bir düzenleme getirilmesi, danışma ücreti alınması, zorunlu avukat tutma hallerinin artırılması ve vergi sisteminin avukatlar için daha uygun hale getirilmesi gerektiğini bildirmişlerdir.

Ayrıca; celse tarihlerinin arasında uzun süre olması (yargılamanın uzun süre devam etmesi), sosyal güvenliklerinin olmaması, şehir dışı duruşmalara gidildiğinde kalacak yer ayarlanmaması, meslek gelişimi ve meslek kurallarının uygulanmaması ve denetlenmemesi, hâkim ve savcılardan ayrı tutulması, savunma hakkının engellenmesi ve müvekkil ile görüşülmemesi, hâkimlerin ve savcılarının avukatları yargılamanın önemli bir unsuru olarak kabul etmemeleri, avukatlık yasasına kamu kuruluşlarının uymamaları, yürütmede yaşanan sıkıntılar, mahkemelerin kararlarını yerine getiriyor veya getirilmesini geciktiriyor olması, avukatlara yapılan hakaretlerin göz ardı edilmesi ve savcılarının bu işle ilgilenmemesi, adliyedeki kalem işlerinin çok yavaş yürütülmesi, avukatlık mesleğinin gelişimi ve kalitesinin artırılması için daha fazla çaba harcanmaması, genç avukatlara duyulan güvensizlik, hukuk fakültelerinde uygulamaya yönelik derslerin olmaması, hâkim-avukat ve bilirkişilerin ihtisaslaşmamış olması, adliyede yeterince avukat bürosu olmaması, adliyede avukatlara tahsis edilen sosyal elemanların yetersizliği, hâkimlerin gerekçeli kara vermesi avukatların diğer rahatsız olduğu ve düzeltilmesini istediği konulardır.

Sınav yapılmasına karşı olan avukatların %43,9'u kadın iken %56,1'i erkektir. Sınav yapılmalı diyenlerin ise %30,8'i kadın, %69,2'si erkektir. Sınav yapılmalı diyen kadın avukatların %55,7'si hukuk davalarına bakmaktadır. Erkeklerde ise bu oran %48,2'dir. Sınav yapılmasını isteyip icra iflas takip ve davalarına bakanların %31,1'i kadinken %68,9'u erkektir. Sınav yapılmalı diyen kadın avukatların %17,2'si hukuk davalarına bakarken %1,5'i idari davalara bakmaktadır. Sınavın yapılmasına karşı olan erkek avukatların %3,7'si her türlü davaya bakmaktadır.

Serbest avukatlık yapmadan önce başka bir işte çalışan erkek avukatların %78,8'inin gelir yönünden tatmin olma düzeyi orta ve ortanın altında bulunmuştur. Kadınlar da ise bu oran %80'dir. Serbest avukatlık yapmadan önce başka bir işte çalışmayan kadın avukatların %81,7'sinin gelir yönünden tatmin olma düzeyi orta ve ortanın altındadır. Erkeklerde ise bu oran %81,2'dir.

Avukatlık mesleğini seçmede rol oynayan en önemli faktör serbest meslek olması olarak bulunmuştur. Hakları savunmak ise ikinci önemli faktördür.

Avukatlık mesleğinde kalite düşüşüne sebep olan faktörlere ait indeksler hesaplanmış ve önem sırasına göre sıralanmıştır. Buna göre kalite düşüşüne sebep olan en önemli faktör hukuk fakültelerinin sayısının çok fazla olmasıdır. Meslek içi eğitim düzenlemelerinin yetersizliği ise kalite düşüşünde en az etkili olmaktadır.

Araştırmada avukatların %67,9'unun ekonomik düzeyi görüşmeciler tarafından ortanın üstü bulunmuştur. Buna karşın avukatların %22,9'u gelirin geçimlerini sağlama düzeylerine ortanın üstü cevabını vermişlerdir.

ÖNERİLER

Yapılan bu çalışma sonucunda, avukatların meslekleri ile ilgili olarak önemli sorunların bulunduğu ve radikal iyileştirmelerin yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu doğrultuda yapılması uygun olan iyileştirmeler şunlar olmalıdır;

Avukatlar mesleklerini genel olarak sevmekte fakat maddi açıdan yeterli doyumu sağlayamamaktadır. Avukatlarca Ankara Barosu tarafından düzenlenen asgari ücret tarifesi yeterli bulunmasına karşın bu tarifeyi uygulayamadıklarını belirtmişlerdir. Ankara Barosu asgari ücret tarifesi Türkiye'nin ekonomik koşulları göz önüne alınarak tekrar düzenlenmeli ve bunun işlerliği baro tarafından denetlenmelidir.

Avukat ile baro arasında irtibat sağlanmalı, baro meslektaşlarının sorunlarıyla ilgilenmeli ve onlara destek olmalıdır.

Avukatlık mesleğinin kalitesini yükseltmek için üniversitelerde verilen eğitimde uygulamaya yönelik derslerin artırılması, yeni açılacak hukuk fakültelerine kısıtlama getirilmesi ve iyi bir staj eğitimi verilmesi, avukatlığa geçişte sınav yapılmalı, avukatlar uzmanlaşmaya gitmesi gerekmektedir.

Avukatlar sağlık sigortaları olmadığından çok fazla şikâyetçidirler bu yüzden düzenlenen topluluk sigortasına ek olarak sağlık sigortası da getirilmelidir.

Avukatların can güvenliği için gerekli önlemler alınmalıdır.

Barodaki siyasi gruplaşmanın kırılması için baro başkanlık seçimleriyle avukatlar daha çok ilgilenmelidir.

Baro pulundan elde edilen gelir amacına göre kullanılmalı ve ne amaçla kullanıldığı avukatlara beyan edilmelidir.

Avukatlar hâkimlerin dosyaları genelde bilirkişiye gönderdiklerini bildirmişlerdir. Buna göre hâkimler dosyayı daha ayrıntılı incelemeli ve gerektiğinde bilirkişiye göndermelidir, bilirkişi sistemi gözden geçirmeli ve denetim sağlanmalıdır.